

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2022/2463 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 14. decembra 2022

o vzpostavitvi instrumenta za zagotavljanje podpore Ukrajini za leto 2023 (makrofinančna pomoč +)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 212 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sporazum o pridružitvi med Unijo in Ukrajino ⁽²⁾, ki vključuje poglobljeno in celovito prostotrgovinsko območje, je začel veljati 1. septembra 2017.
- (2) Ukrajina se je leta 2014 zavzela za ambiciozen program reform z namenom stabilizirati gospodarstvo in izboljšati življenje njenih državljanov. Boj proti korupciji ter ustavne, volilne in pravosodne reforme so med najpomembnejšimi prednostnimi nalogami programa. Izvajanje teh reform je bilo podprto z zaporednimi programi makrofinančne pomoči, na podlagi katerih je Ukrajina prejela pomoč Unije v obliki posojil v skupni višini 6,6 milijarde EUR.
- (3) Z nujno makrofinančno pomočjo, ki je bila v razmerah naraščajoče grožnje, tik pred rusko invazijo, dana na voljo na podlagi Sklepa (EU) 2022/313 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾, je bilo zagotovljenih 1,2 milijarde EUR posojil Ukrajini, izplačanih v dveh obrokih po 600 milijonov EUR v marcu in maju leta 2022.
- (4) Izredna makrofinančna pomoč Unije v višini do 1 milijarde EUR, dana na voljo na podlagi Sklepa (EU) 2022/1201 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, je zagotovila hitro in nujno podporo ukrajinskemu proračunu ter je bila v celoti izplačana v dveh tranšah 1. in 2. avgusta 2022. Ta pomoč je predstavljala prvo fazo načrtovane izredne makrofinančne pomoči Ukrajini v višini do 9 milijard EUR, ki jo je Komisija napovedala v svojem sporočilu z dne 18. maja 2022 z naslovom „Pomoč Ukrajini in njena obnova“ ter jo je Evropski svet potrdil na zasedanju 23. in 24. junija 2022.

⁽¹⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 24. novembra 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 10. decembra 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 14. decembra 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Sporazum o pridružitvi med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani (UL L 161, 29.5.2014, str. 3).

⁽³⁾ Sklep (EU) 2022/313 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2022 o zagotavljanju makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L 55, 28.2.2022, str. 4).

⁽⁴⁾ Sklep (EU) 2022/1201 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini (UL L 186, 13.7.2022, str. 1).

- (5) Sklep (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ je predstavljal nadaljnjo fazo pri izvrševanju načrtovane izredne makrofinančne pomoči Unije. Določil je podlago za zagotovitev nadaljnega zneska v višini do 5 milijard EUR Ukrajini v obliki posojil pod zelo ugodnimi pogoji, od katerih sta bili 2 milijardi EUR izplačani 18. oktobra, preostale 3 milijarde EUR pa bodo izplačane do konca leta 2022.
- (6) Zaradi neizzvane in neupravičene ruske vojne agresije proti Ukrajini od 24. februarja 2022 je Ukrajina izgubila dostop do finančnih trgov, njeni javnofinančni prihodki pa so znatno upadli, medtem ko so se javnofinančni odhodki za obvladovanje humanitarnih razmer in ohranjanje kontinuitete državnih storitev izrazito povečali. V teh zelo negotovih in nestabilnih razmerah so najboljše ocene Mednarodnega denarnega sklada (MDS) o potrebah Ukrajine po financiranju poleti 2022 kazale na izredno vrzel v financiranju v višini približno 39 milijard USD v letu 2022, od katere je bilo mogoče približno polovico pokriti z mednarodno pomočjo. Hitra zagotovitev makrofinančne pomoči Unije Ukrajini na podlagi Sklepa (EU) 2022/1628 se je zaradi izrednih okoliščin štela za ustrezen kratkoročni odziv na znatna tveganja za makrofinančno stabilnost Ukrajine. Z nadaljnjim zneskom v višini do 5 milijard EUR izredne makrofinančne pomoči na podlagi navedenega sklepa se je podprla makrofinančna stabilizacija Ukrajine, okrepila takojšnja odpornost države in ohranila njena zmogljivost za okrevanje, s čimer se je prispevalo k vzdržnosti javnega dolga Ukrajine in njeni dolgoročni zmožnosti, da izpolni svoje finančne obveznosti.
- (7) Od začetka ruske vojne agresije proti Ukrajini so Unija, njene države članice in evropske finančne institucije mobilizirale 19,7 milijarde EUR za podporo gospodarski, družbeni in finančni odpornosti Ukrajine. Ta znesek združuje podporo iz proračuna Unije v višini 12,4 milijarde EUR, vključno z izredno makrofinančno pomočjo, podporo Evropske investicijske banke in Evropske banke za obnovo in razvoj, za katero v celoti ali delno jamči proračun Unije, ter nadaljnjo finančno podporo držav članic v višini 7,3 milijarde EUR.
- (8) Poleg tega je Svet sprejel sklep o ukrepih pomoči za podporo ukrajinskim oboroženim silam v okviru evropskega mirovnega instrumenta v višini 3,1 milijarde EUR na podlagi Sklepa Sveta (SZVP) 2021/509 ⁽⁶⁾ in o vojaški pomoči Ukrajini z 0,1 milijarde EUR za splošne stroške na podlagi Sklepa Sveta (SZVP) 2022/1968 ⁽⁷⁾. Unija in njene države članice so se na izredne razmere odzvale tudi z doslej največjo nujno pomočjo v naravi v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite na podlagi Uredbe (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, kar je največja izredna operacija od vzpostavitve tega mehanizma, saj v Ukrajino in regijo usmerja več milijonov kosov nujnih potrebščin.
- (9) Evropski svet je 23. junija 2022 sklenil, da Ukrajini podeli status države kandidatke. Nadaljevanje močne podpore Ukrajini je ključna prednostna naloga Unije. Ker je škoda, ki jo ruska vojna agresija povzroča ukrajinskemu gospodarstvu, državljanom in podjetjem, ogromna, nadaljevanje močne podpore Ukrajini zahteva organiziran kolektivni pristop, kot je določen v instrumentu za zagotavljanje podpore Unije Ukrajini (makrofinančna pomoč +), ki se vzpostavlja s to uredbo (v nadaljnjem besedilu: instrument).
- (10) Ruska vojna agresija proti Ukrajini predstavlja strateško geopolitično grožnjo za Unijo kot celoto in od držav članic zahteva, da so močne in enotne. Zato je bistveno, da se podpora Unije hitro uporabi in da jo bo mogoče prožno in postopno prilagajati za takojšnjo pomoč in kratkoročno sanacijo na poti k prihodnji obnovi.

⁽⁵⁾ Sklep (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. septembra 2022 o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitvijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, za katere je zagotovljeno jamstvo na podlagi Sklepa št. 466/2014/EU, ter o spremembi Sklepa (EU) 2022/1201 (UL L 245, 22.9.2022, str. 1).

⁽⁶⁾ Sklep Sveta (SZVP) 2021/509 z dne 22. marca 2021 o vzpostavitvi Evropskega mirovnega instrumenta in razveljavitvi Sklepa (SZVP) 2015/528 (UL L 102, 24.3.2021, str. 14).

⁽⁷⁾ Sklep Sveta (SZVP) 2022/1968 z dne 17. oktobra 2022 o misiji Evropske unije za vojaško pomoč v podporo Ukrajini (EUMAM Ukraine) (UL L 270, 18.10.2022, str. 85).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L 185, 26.5.2021, str. 1).

- (11) Splošni cilj instrumenta je prispevati k zaposlitvi vrzeli v financiranju Ukrajine v letu 2023, in sicer z zagotavljanjem zelo ugodne kratkoročne finančne pomoči za državni proračun Ukrajine, ki se bo izvajala na predvidljiv, neprekinjen, urejen in pravočasen način, vključno s financiranjem sanacije in začetno podporo za povojno obnovo, kadar je to ustrezno, da bi se Ukrajino podprlo na poti povezovanja z Evropo.
- (12) Za doseg splošnega cilja instrumenta bi bilo treba zagotoviti pomoč za podporo makrofinančni stabilnosti v Ukrajini in zmanjšanje omejitev Ukrajine pri zunanjem financiranju. Komisija bi morala podporo v okviru instrumenta izvajati v skladu z glavnimi načeli in cilji ukrepov z različnih področij zunanjega delovanja in iz drugih ustreznih politik Unije.
- (13) Med glavna področja podpore v okviru instrumenta bi bilo treba vključiti tudi zagotavljanje podpore za sanacijo, popravilo in vzdrževanje kritičnih funkcij in infrastrukture ter pomoč ljudem v stiski in najbolj prizadetim območjem v smislu materialne in socialne podpore, začasnih stanovanj ter gradnje stanovanj in infrastrukture.
- (14) Instrument bi moral podpirati tudi krepitev zmogljivosti ukrajinskih organov, da se pripravijo na prihodnjo povojno obnovo in zgodnjo pripravljalo fazo predpristopnega procesa, kot je ustrezno, vključno s krepitvijo ukrajinskih institucij, reformiranjem in povečanjem učinkovitosti javne uprave ter preglednostjo, strukturnimi reformami in dobrim upravljanjem na vseh ravneh.
- (15) Instrument bo podpiral zunanjo politiko Unije do Ukrajine. Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje bi morali v celotnem obdobju zagotavljanja podpore tesno sodelovati, da bi usklajevali zunanjo politiko Unije in zagotavljali njeno doslednost. Podpora Unije Ukrajini v okviru instrumenta bo še naprej znatno prispevala k izpolnjevanju potreb Ukrajine po financiranju, kot jih ocenjujejo MDS, Svetovna banka in druge mednarodne finančne institucije, ob upoštevanju zmožnosti Ukrajine, da se financira z lastnimi sredstvi. Pri določanju zneska podpore se upoštevajo tudi pričakovani finančni prispevki dvostranskih in večstranskih donatorjev, drugi obstoječi instrumenti Unije za zunanje financiranje, ki se že uporabljajo v Ukrajini, in dodana vrednost splošnega ukrepanja Unije.
- (16) Razmere v Ukrajini zahtevajo postopen pristop, pri katerem bi morala instrument, osredotočen na makrofinančno stabilnost ter takojšnjo pomoč in sanacijo, spremljati stalna podpora v okviru Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾, in dejavnosti humanitarne pomoči v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 1257/96 ⁽¹⁰⁾.
- (17) V tej uredbi bi bilo treba določiti sredstva, ki so na voljo za instrument za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2023, pri čemer bi bila izplačila možna do 31. marca 2024. V obliki posojil bi bilo treba dati na voljo največ 18 milijard EUR. Poleg tega bi morala ta uredba za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2027 zagotoviti subvencijo obrestne mere. Za zagotovitev kritja stroškov obresti v času trajanja posojil bi se morali prispevki držav članic po letu 2027 obnoviti in nadaljevati kot zunanji namenski prejemki, razen če se bodo stroški v prihodnjih večletnih finančnih okvirih krili z drugimi sredstvi. Zato bo morda možno, da se bodo prispevki držav članic podaljšali tudi na obdobje po letu 2027.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1257/96 z dne 20. junija 1996 o humanitarni pomoči (UL L 163, 2.7.1996, str. 1).

- (18) Ta uredba bi morala državam članicam omogočiti, da dajo na voljo dodatna sredstva, ki bi predstavljala zunanje namenske prejemke in ki se bodo uporabila na podlagi memoranduma o soglasju za instrument. Taka možnost dodatnih prispevkov bi morala biti dana tudi zainteresiranim tretjim državam in stranem, pri čemer bi se ti obravnavali kot zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(2), točki (d) in (e), Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Za spodbujanje sinergij in dopolnjevanja je primerno omogočiti, da se taki dodatni prispevki držav članic, zainteresiranih tretjih držav in strani dajo na voljo tudi za programe, vzpostavljene na podlagi uredb (EU) 2021/947 ter (ES) št. 1257/96, za financiranje ukrepov, ki prispevajo k ciljem instrumenta.
- (19) Prostovoljni prispevki držav članic bi morali biti nepreklicni, brezpogojni in na zahtevo. V ta namen bi morale države članice s Komisijo skleniti sporazum o prispevku v smislu člena 22(2) finančne uredbe. Tak sporazum o prispevku bi moral zajemati prispevek k subvenciji obrestne mere in, če jih države članice želijo zagotoviti, tudi dodatne zneske.
- (20) Predpogoj za dodelitev podpore v okviru instrumenta bi moral biti, da Ukrajina še naprej spoštuje učinkovite demokratične mehanizme in svoje institucije, vključno z večstrankarskim parlamentarnim sistemom, in pravno državo ter zagotavlja spoštovanje človekovih pravic.
- (21) Podpora v okviru instrumenta bi morala biti povezana s pogoji politike, določenimi v memorandumu o soglasju. Ti pogoji bi morali vključevati tudi zaveze za krepitev gospodarske uspešnosti in odpornosti države, poslovnega okolja, omogočanje kritične obnove in obravnavanje izzivov v energetskem sektorju.
- (22) Pogoje politike bi bilo treba dopolniti s strogimi zahtevami glede poročanja, da se zagotovi učinkovita, pregledna in odgovorna uporaba sredstev.
- (23) Glede na razmere v Ukrajini je primerno zagotoviti vmesni pregled memoranduma o soglasju.
- (24) Podporo v okviru instrumenta bi bilo treba sprostiti po izpolnitvi predpogojev ter v primeru zadovoljivega izvajanja in napredka pri izvajanju pogojev politike.
- (25) Primerno je zagotoviti možnost ponovne ocene potreb Ukrajine po financiranju in zmanjšanja, začasne prekinitve ali ukinitve podpore, če se te potrebe v obdobju izplačevanja podpore v okviru instrumenta v primerjavi s prvotnimi napovedmi bistveno zmanjšajo. Primerno je tudi zagotoviti možnost začasne prekinitve ali ukinitve izplačil, če zahteve za sprostitev podpore v okviru instrumenta ne bi bile izpolnjene.
- (26) Glede na nujne potrebe Ukrajine po financiranju je primerno organizirati finančno pomoč v okviru diverzificirane strategije financiranja iz člena 220a finančne uredbe, ki je v navedeni uredbi določena kot enotna metoda financiranja, ki naj bi povečala likvidnost obveznic Unije ter privlačnost in stroškovno učinkovitost izdaj Unije.

⁽¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (27) Glede na težke razmere v Ukrajini, ki jih je povzročila ruska vojna agresija, in v podporo Ukrajini na poti k dolgoročni stabilnosti je primerno, da se Ukrajini zagotovijo posojila pod zelo ugodnimi pogoji s trajanjem največ 35 let in da se odplačevanje glavnice ne začne pred letom 2033. Primerno je tudi odstopati od člena 220(5), točka (e), finančne uredbe in Uniji omogočiti, da krije stroške obrestne mere in ne zaračuna upravnih stroškov, ki bi jih drugače krila Ukrajina. Subvencijo obrestne mere bi bilo treba odobriti kot instrument, ki se šteje za primerne za zagotovitev učinkovitosti podpore v okviru instrumenta v smislu člena 220(1) finančne uredbe. Financirati bi jo bilo treba iz dodatnih prostovoljnih prispevkov držav članic in bi morala biti na voljo postopoma po začetku veljavnosti sporazumov z državami članicami.
- (28) Ukrajini bi bilo treba omogočiti, da lahko vsako leto zaprosi za subvencijo obrestne mere in oprostitev upravnih stroškov.
- (29) Z odstopanjem od člena 31(3), drugi stavek, Uredbe (EU) 2021/947 finančna obveznost iz posojil na podlagi te uredbe ne bi smela biti podprta z jamstvom za zunanje delovanje. Podpora v okviru instrumenta bi morala pomeniti finančno pomoč v smislu člena 220(1) finančne uredbe. Pri upoštevanju finančnih tveganj in proračunskega kritja se za finančno pomoč v obliki posojil v okviru instrumenta ne bi smele oblikovati rezervacije, z odstopanjem od člena 211(1) finančne uredbe pa se ne bi smela določiti stopnja rezervacij kot odstotek zneska iz člena 4(1) te uredbe.
- (30) Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽¹²⁾ trenutno ne omogoča kritja finančne obveznosti, ki izhaja iz posojil v okviru instrumenta. Do njene morebitne spremembe, ki bi omogočila, da se za jamstvo uporabijo proračunska sredstva nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira in do zgornjih mej iz člena 3(1) in (2) Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 ⁽¹³⁾, je primerno poiskati alternativno rešitev, ki bi zagotovila dodatna sredstva.
- (31) Glede na ugotovitve so prostovoljni prispevki držav članic v obliki jamstev ustrezno orodje za zagotavljanje zaščite, ki omogoča najemanje in dajanje posojil na podlagi te uredbe. Jamstva držav članic bi morala predstavljati ustrezno varovalo, ki zagotavlja zmožnost Unije, da odplača najeta posojila, s katerimi se podpirajo posojila v okviru instrumenta.
- (32) Z jamstvi, ki jih zagotovijo države članice, bi se morala kriti podpora v okviru instrumenta v obliki posojil v višini do 18 000 000 000 EUR. Pomembno je, da države članice kot nujno prednostno nalogo dokončajo veljavne nacionalne postopke, da bi lahko zagotovile jamstva. Glede na nujnost razmer čas, potreben za dokončanje teh postopkov, ne bi smel odložiti izplačila potrebne finančne podpore Ukrajini v obliki posojil na podlagi te uredbe. Hkrati bi morala biti finančna podpora v okviru instrumenta v obliki posojil na voljo postopoma, ko začnejo veljati jamstva, ki jih zagotovijo države članice. Ob upoštevanju načela dobrega finančnega poslovanja in previdnosti bi morala posojila urediti Komisija ob ustreznem upoštevanju svoje bonitetne ocene. Vendar bi podpora v polnem znesku do višine 18 000 000 000 EUR morala biti na voljo od datuma začetka uporabe spremembe Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 – ali njene naslednice –, ki določa jamstvo za posojila na podlagi instrumenta v okviru proračuna Unije nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira in do zgornjih mej iz člena 3(1) in (2) Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053.

⁽¹²⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

⁽¹³⁾ Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom (UL L 424, 15.12.2020, str. 1).

- (33) Jamstva držav članic bi morala biti nepreklicna, brezpogojna in na zahtevo. Ta jamstva bi morala zagotoviti zmožnost Unije, da odplača sredstva, izposojena na kapitalskih trgih ali od finančnih institucij. Zagotoviti bi bilo treba, da jamstev ne bi bilo več mogoče unovčiti od datuma začetka uporabe spremembe Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 – ali njene naslednice –, ki določa jamstvo za posojila na podlagi instrumenta v okviru proračuna Unije nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira in do zgornjih mej iz člena 3(1) in (2) Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053. Jamstva bi bilo treba unovčiti, če Unija od Ukrajine ne bi prejela pravočasnega plačila v zvezi s posojili v okviru instrumenta, med drugim zlasti v primerih sprememb časovnega razporeda plačil iz kakršnega koli razloga ter pričakovanih in nepričakovanih neplačil.
- (34) Zneske, izterjane na podlagi sporazumov o posojilih v zvezi s posojili v okviru instrumenta, bi bilo treba z odstopanjem od člena 211(4), točka (c), finančne uredbe povrniti državam članicam, ki so poravnale unovčitve jamstva.
- (35) Komisija bi morala pred unovčenjem jamstev, ki jih zagotovijo države članice, po lastni presoji in v okviru svoje odgovornosti kot institucija Unije, pooblaščen za izvrševanje splošnega proračuna Unije v skladu s členom 317 Pogodbe o delovanju Evropske unije, preučiti vse ukrepe, ki so na voljo v okviru diverzificirane strategije financiranja iz člena 220a finančne uredbe, v skladu z omejitvami iz te uredbe. Komisija bi morala ob zadevni unovčitvi jamstev obvestiti države članice o preučitvi, kot je ustrezno.
- (36) Relativni delež, ki ga prispeva posamezna država članica (razdelitveni ključ) glede na skupni zajamčeni znesek, bi moral ustrezati sorazmernim deležem držav članic glede na skupni bruto nacionalni dohodek (BND) Unije. Unovčitve jamstev bi morale biti sorazmerne in uporabljati razdelitveni ključ. Dokler ne začnejo veljati vsi sporazumi o jamstvu med Komisijo in državami članicami, bi bilo treba razdelitveni ključ začasno sorazmerno prilagoditi.
- (37) Primerno je, da Komisija in Ukrajina skleneta posojilno pogodbo za podporo v obliki posojila v okviru pogojev, določenih v memorandumu o soglasju. Da bi se zagotovila učinkovita zaščita finančnih interesov Unije, povezanih s podporo v okviru instrumenta, bi morala Ukrajina izvesti ustrezne ukrepe v zvezi s preprečevanjem in bojem proti goljufijam, korupciji in drugim nepravilnostim, povezanim s to podporo. Poleg tega bi morala sporazum o posojilih in sporazum o financiranju vsebovati določbe, na podlagi katerih bi Komisija izvajala nadzor, Računsko sodišče revizije, Evropsko javno tožilstvo pa svoje pristojnosti, v skladu s členoma 129 in 220 finančne uredbe.
- (38) Ker cilja te uredbe, in sicer prispevati k zapolnitvi vrzeli v financiranju Ukrajine v letu 2023, zlasti z zagotavljanjem zelo ugodne kratkoročne finančne pomoči za državni proračun Ukrajine, ki se bo izvajala na predvidljiv, neprekinjen, urejen in pravočasen način, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (39) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (40) Zaradi nujnosti, ki jo narekujejo izjemne okoliščine, ki jih je povzročila neizzvana in neupravičena ruska vojna agresija, se je primerno sklicevati na izjemo od roka osmih tednov, določeno v členu 4 Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji, Pogodbi o delovanju Evropske unije in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo.
- (41) Glede na razmere v Ukrajini bi morala ta uredba nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PODPORA UNIJE UKRAJINI

ODDELEK 1

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba vzpostavlja instrument za zagotavljanje podpore Unije Ukrajini (makrofinančna pomoč +) (v nadaljnjem besedilu: instrument) v obliki posojil, nepovratne podpore in subvencije obrestne mere.
2. V uredbi so določeni cilji instrumenta, njegovo financiranje, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje tega financiranja.

Člen 2

Cilji instrumenta

1. Splošni cilj instrumenta je zagotoviti kratkoročno finančno pomoč Ukrajini na predvidljiv, neprekinjen, urejen in pravočasen način, financiranje sanacije in začetno podporo za povojno obnovo, kadar je to primerno, z namenom podpiranja Ukrajine na poti povezovanja z Evropo.
2. Za doseg splošnega cilja so glavni specifični cilji zlasti podpreti:
 - (a) makrofinančno stabilnost ter zmanjšati omejitve pri zunanjem in notranjem financiranju Ukrajine;
 - (b) program reform, usmerjen v zgodnjo pripravljalno fazo predpristopnega procesa, kot je ustrezno, vključno s krepitvijo ukrajinskih institucij, reformiranjem in povečanjem učinkovitosti javne uprave ter preglednostjo, strukturnimi reformami in dobrim upravljanjem na vseh ravneh;
 - (c) obnovitev kritičnih funkcij in sanacijo infrastrukture ter pomoč ljudem v stiski.

Člen 3

Področja podpore

Za doseganje svojih ciljev instrument podpira zlasti naslednje:

- (a) financiranje potreb Ukrajine po financiranju za ohranitev makrofinančne stabilnosti države;
- (b) sanacijo, na primer z obnovo kritične infrastrukture, kot so energetska infrastruktura, vodni sistemi, prometna omrežja, notranje ceste ali mostovi, ali v strateških gospodarskih sektorjih in socialni infrastrukturi, kot so zdravstvene ustanove, šole in stanovanja za premeščene osebe, vključno z začasnimi in socialnimi stanovanji;
- (c) sektorske in institucionalne reforme, vključno s protikorupcijskimi in pravosodnimi reformami, spoštovanjem pravne države, dobrim upravljanjem ter modernizacijo nacionalnih in lokalnih institucij;
- (d) priprave na obnovo Ukrajine;
- (e) podporo uskladitvi regulativnega okvira Ukrajine z regulativnim okvirom Unije in vključitvi Ukrajine v enotni trg ter krepitev gospodarskega razvoja in izboljšanje konkurenčnosti;
- (f) krepitev upravne zmogljivosti Ukrajine z ustreznimi sredstvi, vključno z uporabo tehnične pomoči.

Člen 4

Razpoložljiva podpora v okviru instrumenta

1. Podpora v okviru instrumenta v obliki posojil je ob upoštevanju člena 5 na voljo v znesku do 18 000 000 000 EUR za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2023, pri čemer so izplačila možna do 31. marca 2024.

Podpora se da na voljo postopoma, ko začnejo veljati jamstva držav članic v skladu s členom 5(4), pri čemer se nikoli ne presežejo zneski, ki jih zajemajo ti sporazumi o jamstvu.

Vendar se od datuma začetka uporabe spremembe Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 – ali njene naslednice –, ki določa jamstvo za posojila iz prvega pododstavka tega odstavka v okviru proračuna Unije nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira in do zgornjih mej iz člena 3(1) in (2) Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053, drugi pododstavek tega odstavka preneha uporabljati in podpora iz prvega pododstavka tega odstavka postane na voljo v celoti.

2. V okviru instrumenta je za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2027 na voljo tudi dodatna podpora ob upoštevanju člena 7(1), in sicer za kritje odhodkov na podlagi člena 17. Ta dodatna podpora se lahko da na voljo po 31. decembru 2027 ob upoštevanju člena 7(1).

3. Dodatni zneski, na voljo v skladu s členom 7(2) in (4) te uredbe, se lahko namenijo kot nepovratna podpora, kadar je to določeno v memorandumu o soglasju, ki se sklene v skladu s členom 9 te uredbe, ali v skladu z uredbama (EU) 2021/947 in (ES) št. 1257/96 za financiranje ukrepov za doseganje ciljev iz člena 2(2), točki (b) in (c), te uredbe v skladu s pravili navedenih uredb.

4. Zneski iz odstavka 3 lahko krijejo odhodke za podporo pri izvajanju instrumenta in za doseganje njegovih ciljev, vključno z upravno podporo, povezano z dejavnostmi pripravljanja, naknadnega ukrepanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, potrebnimi za tako izvajanje, ter odhodke na sedežu in delegacijah Unije za upravno podporo in podporo pri usklajevanju, ki sta potrebni za instrument, in za upravljanje operacij, ki se financirajo v okviru instrumenta, vključno z ukrepi informiranja in komuniciranja ter korporativnimi informacijskotehnološkimi sistemi.

Člen 5

Prispevki držav članic v obliki jamstev

1. Države članice lahko prispevajo z zagotavljanjem jamstev do skupnega zneska 18 000 000 000 EUR za podporo v okviru instrumenta v obliki posojil iz člena 4(1).
2. Kadar države članice zagotovijo prispevke, se ti zagotovijo v obliki nepreklicnih in brezpogojnih jamstev na zahtevo na podlagi sporazuma o jamstvu, ki se sklene s Komisijo, v skladu s členom 6.
3. Sorazmerni delež prispevka zadevne države članice (razdelitveni ključ glede prispevkov) k znesku iz odstavka 1 tega člena ustreza sorazmernemu deležu te države članice glede na skupni BND Unije, kot izhaja iz poglavja splošnih prihodkov proračuna za leto 2023, del A („Financiranje letnega proračuna Unije, uvod“), razpredelnica 4, stolpec (1), kot je določeno v splošnem proračunu Unije za proračunsko leto 2023, kot je bil dokončno sprejet 23. novembra 2022.
4. Jamstva posamezne države članice začnejo veljati z datumom začetka veljavnosti sporazuma o jamstvu iz člena 6 med Komisijo in zadevno državo članico.
5. Zneski, ki izhajajo iz unovčitev jamstev, so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(2), točka (a)(ii), finančne uredbe za plačilo finančnih obveznosti iz naslova podpore v okviru instrumenta v obliki posojil iz člena 4(1) te uredbe.
6. Preden Komisija unovči jamstva, ki jih zagotovijo države članice, po lastni presoji in v okviru svoje odgovornosti preuči vse ukrepe, ki so na voljo v okviru diverzificirane strategije financiranja iz člena 220a finančne uredbe, v skladu z omejitvami iz te uredbe. Ta preučitev ne vpliva na to, da so jamstva, zagotovljena na podlagi odstavka 2 tega člena, nepreklicna, brezpogojna in na zahtevo. Komisija ob unovčitvi jamstev obvesti države članice o preučitvi, kot je ustrezno.
7. Z odstopanjem od člena 211(4), točka (c), finančne uredbe se zneski, izterjani od Ukrajine v zvezi s podporo v okviru instrumenta v obliki posojil iz člena 4(1) te uredbe povrnejo zadevnim državam članicam do zneska unovčitev jamstva, ki so ga države članice poravnale na podlagi člena 6, točka (a), te uredbe.

Člen 6

Sporazumi o jamstvu

Komisija sklene sporazum o jamstvu z vsako državo članico, ki zagotovi jamstvo iz člena 5. Ta sporazum določa pravila v zvezi z jamstvom, ki so enaka za vse države članice, kar vključuje zlasti določbe o:

- (a) vzpostavitvi obveznosti držav članic, da poravnajo unovčitve jamstev, ki jih izvede Komisija v zvezi s podporo v okviru instrumenta v obliki posojil iz člena 4(1);
- (b) zagotovitvi, da se unovčitve jamstev izvedejo sorazmerno ob uporabi razdelitvenega ključa glede prispevkov iz člena 5(3); razdelitveni ključ se začasno sorazmerno prilagodi, dokler ne začnejo veljati vsi sporazumi o jamstvu med Komisijo in državami članicami v skladu s členom 5(4);
- (c) zagotovitvi, da bo na podlagi unovčitve jamstva Unija zmožna odplačati sredstva, izposojena na podlagi člena 16(1) na kapitalstskih trgih ali od finančnih institucij, če Ukrajina dolgov ne plača, vključno s primeri sprememb časovnega razporeda plačil iz kakršnega koli razloga ter pričakovanih in nepričakovanih neplačil;

- (d) zagotovitvi, da ima Komisija v primeru, če država članica v celoti ali delno ne poravnava unovčitve jamstva, pravico, da za kritje dela, ki ustreza zadevni državi članici, izvede dodatne unovčitve jamstev za jamstva, ki jih zagotovijo druge države članice. Takšne dodatne unovčitve se izvedejo sorazmerno z relativnim deležem vsake druge države članice v BND Unije iz člena 5(3), kot je prilagojen brez upoštevanja relativnega deleža zadevne države članice. Država članica, ki ni poravnala unovčitve jamstva, je še naprej odgovorna za njegovo poravnavo in tudi za vse nastale stroške. Druge države članice prejmejo za vse dodatne prispevke povračilo iz zneskov, ki jih Komisija izterja od države članice, ki ni poravnala unovčitve jamstva. Jamstvo države članice, ki se unovči, je v vseh okoliščinah omejeno s skupnim zneskom jamstva, ki ga ta država članica prispeva na podlagi sporazuma o jamstvu;
- (e) plačilnih pogojih;
- (f) zagotovitvi, da jamstva ni več mogoče unovčiti od datuma začetka uporabe spremembe Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 – ali njene naslednice –, ki določa jamstvo za posojila iz člena 4(1) te uredbe v okviru proračuna Unije nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira in do zgornjih mej iz člena 3(1) in (2) Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053.

Člen 7

Prispevki držav članic in tretjih strani

1. Države članice lahko prispevajo k instrumentu z zneski iz člena 4(2). Sorazmerni delež, ki ga prispeva zadevna država članica k tem zneskom, ustreza sorazmernemu deležu te države članice v skupnem BND Unije. Za prispevke za leto n se sorazmerni delež, ki temelji na BND, izračuna kot delež v skupnem BND Unije, kakor izhaja iz ustreznega stolpca v prihodkovnem delu zadnjega letnega proračuna Unije ali zadnje spremembe letnega proračuna Unije, ki se sprejme za leto $n-1$.

Podpora v okviru instrumenta iz tega odstavka je na voljo za kateri koli znesek, določen v sporazumu med Komisijo in zadevno državo članico po začetku veljavnosti navedenega sporazuma.

2. Države članice lahko prispevajo k instrumentu z dodatnimi zneski iz člena 4(3).

3. Prispevki iz odstavkov 1 in 2 tega člena so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(2), točka (a)(ii), finančne uredbe.

4. Z dodatnimi zneski iz člena 4(3) te uredbe lahko k nepovratni podpori v okviru instrumenta prispevajo tudi zainteresirane tretje države in tretje strani, zlasti v zvezi s specifičnimi cilji iz člena 2(2), točki (b) in (c), te uredbe. Ti prispevki so zunanji namenski prejemki v skladu s členom 21(2), točki (d) in (e), finančne uredbe.

ODDELEK 2

Pogoji za podporo v okviru instrumenta

Člen 8

Predpogoj za podporo v okviru instrumenta

1. Predpogoj za dodelitev podpore v okviru instrumenta je, da Ukrajina še naprej podpira in spoštuje učinkovite demokratične mehanizme, vključno z večstrankarskim parlamentarnim sistemom, in pravno državo ter zagotavlja spoštovanje človekovih pravic.

2. Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje spremljata izpolnjevanje predpogoja iz odstavka 1 v celotnem obdobju podpore, ki se zagotavlja v okviru instrumenta, zlasti pred izplačili, pri čemer po potrebi ustrezno upoštevata redno poročilo Komisije o širitvi. Upoštevajo se tudi okoliščine v Ukrajini in posledice uporabe vojnega prava v njej.

3. Odstavka 1 in 2 tega člena se uporabljata v skladu s Sklepom Sveta 2010/427/EU ⁽¹⁵⁾.

Člen 9

Memorandum o soglasju

1. Komisija z Ukrajino sklene memorandum o soglasju, ki določa zlasti pogoje politike, okvirno finančno načrtovanje in zahteve glede poročanja iz člena 10, s katerimi naj se pogojuje podpora Unije v okviru instrumenta.

Pogoji politike se ob upoštevanju splošnih razmer v Ukrajini po potrebi povežejo s cilji iz členov 2 in 3 in njihovim izvajanjem ter s predpogojem iz člena 8. Vključujejo zavezanost načelom dobrega finančnega poslovanja s poudarkom na boju proti korupciji, organiziranemu kriminalu in goljufijam, preprečevanju nasprotij interesov ter vzpostavitvi preglednega in odgovornega okvira za upravljanje sanacije in po potrebi obnove.

2. Komisija lahko opravi vmesni pregled memorandumu o soglasju. Po pregledu ga lahko spremeni.

3. Memorandum o soglasju se sprejme in spreminja v skladu s postopkom pregleda, določenim v členu 19(2).

Člen 10

Zahteve glede poročanja

1. V memorandum o soglasju se vključijo zahteve glede poročanja za Ukrajino, s katerimi se morajo zlasti zagotoviti učinkovitost in preglednost uporabe podpore, zagotovljene v okviru instrumenta, ter prevzemanje odgovornosti zanjo.

2. Komisija redno preverja izvajanje zahtev glede poročanja in napredek pri izpolnjevanju pogojev politike, določenih v memorandumu o soglasju. Komisija o rezultatih tega preverjanja obvesti Evropski parlament in Svet.

ODDELEK 3

Sprostitev podpore v okviru instrumenta in obveznosti ocenjevanja ter obveščanja

Člen 11

Sprostitev podpore v okviru instrumenta

1. Komisija da ob upoštevanju zahtev iz člena 12 podporo v okviru instrumenta na voljo v obrokih. Določi časovni okvir za izplačilo vsakega obroka. Obrok se lahko izplača v eni ali več tranšah.

⁽¹⁵⁾ Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

2. Komisija sprostitev podpore v okviru instrumenta upravlja na podlagi ocene izvajanja pogojev politike, vključenih v memorandum o soglasju.

Člen 12

Odločitev o sprostitvi podpore v okviru instrumenta

1. Ukrajina pred izplačilom vsakega obroka predloži zahtevek za sredstva skupaj s poročilom v skladu z določbami memoranduma o soglasju.
2. Komisija se odloči za sprostitev obrokov, če oceni, da so izpolnjene naslednje zahteve:
 - (a) spoštovanje predpogoja iz člena 8;
 - (b) zadovoljivo izvajanje zahtev glede poročanja, dogovorjenih v memorandumu o soglasju;
 - (c) zadovoljiv napredek pri izvajanju pogojev politike, določenih v memorandumu o soglasju.
3. Preden se izplača najvišji možni znesek podpore v okviru instrumenta, Komisija preveri izpolnjevanje vseh pogojev politike, določenih v memorandumu o soglasju.

Člen 13

Zmanjšanje, začasna prekinitve in ukinitve podpore v okviru instrumenta

1. Če se finančne potrebe Ukrajine v obdobju izplačevanja podpore Unije v okviru instrumenta znatno zmanjšajo v primerjavi z začetnimi napovedmi, lahko Komisija zmanjša znesek podpore oziroma podporo začasno prekine ali ukine.
2. Če zahtevi iz člena 12(2) nista več izpolnjeni, Komisija začasno prekine ali ukine izplačila podpore v okviru instrumenta.

Člen 14

Ocena izvrševanja podpore v okviru instrumenta

Komisija med izvajanjem instrumenta z operativno oceno, ki se lahko izvede skupaj z operativno oceno iz sklepov (EU) 2022/1201 in (EU) 2022/1628, oceni ustreznost finančnih ureditev, upravnih postopkov ter mehanizmov notranje in zunanje kontrole Ukrajine, ki so relevantni za podporo v okviru instrumenta.

Člen 15

Obveščanje Evropskega parlamenta in Sveta

Komisija obvešča Evropski parlament in Svet o razvoju dogodkov v zvezi s podporo Unije v okviru instrumenta, tudi o izplačilih v okviru instrumenta, in razvoju dogodkov v zvezi z operacijami iz člena 11, ter jima pravočasno predloži ustrezne dokumente. V primeru začasne prekinitve ali ukinitve na podlagi člena 13(2) nemudoma obvesti Evropski parlament in Svet o razlogih za začasno prekinitve ali ukinitve.

POGLAVJE II

POSEBNE DOLOČBE V ZVEZI Z IZVRŠEVANJEM PODPORE

Člen 16

Najemanje in dajanje posojil

1. Za financiranje podpore v okviru instrumenta, ki je v obliki posojil, se na Komisijo prenese pooblastilo, da si v skladu s členom 220a finančne uredbe na kapitalskih trgih ali od finančnih institucij v imenu Unije sposodi potrebna sredstva.
2. Podrobni pogoji podpore v okviru instrumenta, ki je v obliki posojil, se določijo v sporazumu o posojilih v skladu s členom 220 finančne uredbe, ki ga skleneta Komisija in Ukrajina. Trajanje posojil ne sme biti daljše od 35 let.
3. Z odstopanjem od člena 31(3), drugi stavek, Uredbe (EU) 2021/947 se makrofinančna pomoč Ukrajini v obliki posojil v okviru instrumenta ne podpre z jamstvom za zunanje delovanje.

Za posojila v skladu s to uredbo se ne oblikujejo rezervacije, z odstopanjem od člena 211(1) finančne uredbe pa se ne določi stopnja rezervacij kot odstotek zneska iz člena 4(1) te uredbe.

Člen 17

Subvencija obrestne mere

1. Z odstopanjem od člena 220(5), točka (e), finančne uredbe in ob upoštevanju razpoložljivih sredstev lahko Unija za posojila na podlagi te uredbe prevzame obresti z odobritvijo subvencije obrestne mere in prevzemom upravnih stroškov v zvezi z najemanjem in dajanjem posojil, razen stroškov v zvezi s predčasnim odplačilom posojila.
2. Ukrajina lahko Unijo vsako leto zaprosi za subvencijo obrestne mere in prevzem upravnih stroškov.

Člen 18

Sporazum o financiranju za nepovratno podporo

Podrobni pogoji nepovratne podpore iz člena 4(3) te uredbe se določijo v sporazumu o financiranju, ki se sklene med Komisijo in Ukrajino. Z odstopanjem od člena 220(5) finančne uredbe sporazum o financiranju vsebuje le določbe iz člena 220(5), točke (a), (b) in (c), navedene uredbe. V sporazum o financiranju se vključijo določbe o zaščiti finančnih interesov Unije, pregledih, revizijah, preprečevanju goljufij in drugih nepravilnosti ter izterjavi sredstev.

POGLAVJE III

SKUPNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 19

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 20

Letno poročilo

1. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži oceno izvajanja poglavja I te uredbe, vključno z ovrednotenjem tega izvajanja. V navedenem poročilu se:

- (a) preuči napredek, dosežen pri izvrševanju podpore Unije v okviru instrumenta;
- (b) ocenijo gospodarske razmere in obeti za Ukrajino ter izvajanje zahtev in pogojev iz oddelka 2 poglavja I te uredbe;
- (c) navede povezava med zahtevami in pogoji, določenimi v memorandumu o soglasju, tekočim makrofinančnim položajem Ukrajine ter odločitvami Komisije o sprostitvi obrokov podpore v okviru instrumenta.

2. Komisija najpozneje dve leti po koncu obdobja razpoložljivosti Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o naknadni oceni, v katerem ovrednoti rezultate in učinkovitost zaključenih ukrepov podpore Unije v okviru instrumenta ter navede, v kolikšni meri so prispevali k ciljem pomoči.

Člen 21

Končne določbe

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 14. decembra 2022

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednik
M. BEK
